

ประกาศชานา

รายงานสภาพการทำนา และศัตรูข้าว เพื่อเตือนภัยการระบาด
ฤดูนาปรัง 2566 จังหวัดเชียงราย
โดยกลุ่มวิชาการ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

รอบสำรวจที่ 5 ฤดูนาปรัง 2566 : วันที่ 10 - 11 เมษายน 2566

ภาพรวมของจังหวัดเชียงราย

พื้นที่การทำนาในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่ข้าวอยู่ในระยะแตกกอถึงระยะออกดอก พบประชากรของเพลี้ยกระโดดหลังขาวระยะตัวอ่อนและตัวเต็มวัยในแปลงสำรวจอำเภอแม่สรวย แม่ลาว เวียงชัย เมืองเชียงราย แม่สาย และแปลงศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ลักษณะการทำลายตัวอ่อนและตัวเต็มวัยของเพลี้ยกระโดดหลังขาวจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากโคนกอข้าว ต้นข้าวที่ถูกทำลายใบจะมีสีเหลืองส้ม เมื่อมีปริมาณแมลงมากต้นข้าวอาจจะถูกทำลายจนเหี่ยวและแห้งตายในที่สุด การระบาดค่อนข้างกระจายสม่ำเสมอเป็นพื้นที่กว้าง พบระบาดตั้งแต่ระยะกล้าถึงระยะออกรวง เมื่อเกษตรกรตรวจพบเพลี้ยกระโดดหลังขาวมากกว่า 1 ตัวต่อต้นให้ไข่น้ำออกจากแปลงนา

ภาพรวมของแปลงสำรวจ

ผลการสำรวจแปลงสำรวจ จำนวน 10 แปลง ได้แก่ อำเภอพาน แม่สรวย แม่ลาว แม่จัน เวียงชัย เชียงแสน แม่สาย เมืองเชียงราย เชียงของ และแปลงศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ส่วนใหญ่ข้าวอยู่ในระยะแตกกอถึงออกดอก พบประชากรของเพลี้ยกระโดดหลังขาวระยะตัวอ่อนและตัวเต็มวัยในนาหว่าน (1 ตัว / ต้น) ในแปลงสำรวจอำเภอแม่สรวย เมืองเชียงราย และแปลงศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย เฉลี่ย 0.35 – 4.00 ตัว ซึ่งเกินระดับเศรษฐกิจในแปลงสำรวจอำเภอเมืองเชียงราย และแปลงศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ในนาปักดำ (10 ตัว / กอ) ในแปลงสำรวจอำเภอแม่สาย แม่ลาว และเวียงชัย เฉลี่ย 0.10 – 4.00 ตัว ซึ่งต่ำกว่าระดับเศรษฐกิจ แมลงศัตรูข้าวส่วนใหญ่ที่พบในแปลงสำรวจ ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และเพลี้ยจักจั่นสีเขียว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ มวนเขียวดูดไข่ ตัวง่าสีส้ม และแมงมุมขาสั้น

ข้อมูลค่า BUS ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 - 14 เมษายน 2566 ไม่พบเกินค่าวิกฤต 2.25 ในแปลงสำรวจยังไม่พบการระบาดของโรคไหม้ และโรคไหม้ระยะออกรวง แต่เนื่องจากช่วงนี้มีความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ทำให้อากาศร้อนถึงร้อนจัดและมีพายุฤดูร้อน ทำให้สภาพอากาศเหมาะสมต่อการเกิดโรคไหม้ และโรคไหม้ระยะออกรวง เกษตรกรควรเฝ้าระวังการระบาดของโรคไหม้ดังกล่าว ในแปลงนาของท่านด้วย

ลักษณะตัวอ่อนของเพลี้ยกระโดดหลังขาวบริเวณโคนต้นข้าวใกล้ผิวน้ำในแปลงสำรวจ

“ เป็นผู้นำด้านงานวิจัยและพัฒนา ข้าวเหนียวและข้าวญี่ปุ่นของภาคเหนือ ”

จุดที่ 1 ตำบลธารทอง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 7 ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์ กข79 โดยวิธีการหว่านน้ำตม เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.704536 long 99.683789 สำรวจวันที่ 10 เมษายน 2566 เวลา 09.50 น. ท้องฟ้าโปร่ง อากาศร้อน มีหมอกควัน ข้าวอยู่ในระยะแตกกอ (ภาพที่ 1) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ดี

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจจำนวนต้นข้าวในพื้นที่ 30 x 50 เซนติเมตร มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 48.50 ต้น ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 73.05 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.00 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 4.00 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล 36 ตัว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ มวนเขียวดูดไข่ 3 ตัว และแมงมุมสุนัขป่า 1 ตัว สำหรับการใช้อีโบลแมลงในนาข้าว พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 12 ตัว เพลี้ยจักจั่นสีเขียว 4 ตัว เพลี้ยจักจั่นหัวสีส้ม 6 ตัว และผีเสื้อหนอนกอข้าว 4 ตัว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงปอบ้าน 2 ตัว

ภาพที่ 1 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลธารทอง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 2 ตำบลจอมหมอกแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 8 ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์ สันป่าตอง 1 โดยวิธีการปักดำด้วยแรงงานคน เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.765588 long 99.729294 สำรวจวันที่ 10 เมษายน 2566 เวลา 13.16 น. อากาศร้อน มีหมอกควัน ข้าวอยู่ในระยะตั้งท้อง (ภาพที่ 2) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ดี

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจต้นข้าวในนา 20 จุด มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 14.10 ต้นต่อกอ ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 90.20 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.00 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 8.40 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล 32 ตัว และเพลี้ยกระโดดหลังขาว 80 ตัว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ มวนเขียวดูดไข่ 1 ตัว สำหรับการใช้สวิงโฉบแมลงในนาข้าว พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 93 ตัว และเพลี้ยจักจั่นสีเขียว 6 ตัว พบแมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวง่ามสีส้ม 2 ตัว และแมลงปอเข็ม 4 ตัว และแมงมุมเขียวยาว 4 ตัว ในแปลงสำรวจพบประชากรตัวอ่อนและตัวเต็มวัยของเพลี้ยกระโดดหลังขาว และเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลกระจายทั่วแปลง แต่ไม่เกินระดับเศรษฐกิจ

ภาพที่ 2 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลจอมหมอกแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา

จุดที่ 3 ตำบลแม่พริก อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 2 ไร่ ปลูกข้าวญี่ปุ่นพันธุ์ ก.วก.2 โดยวิธีการหว่านน้ำตม เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.618336 long 99.490087 สำรวจวันที่ 10 เมษายน 2566 เวลา 11.08 น. ท้องฟ้ามีเมฆ อากาศร้อน มีหมอกควัน ข้าวอยู่ในระยะตั้งท้อง (ภาพที่ 3) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ดี พบวัชพืชในแปลงนา ได้แก่ หญ้าข้าวนก และกกต่าง ๆ กระจายทั่วแปลงนา

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจจำนวนต้นข้าวในพื้นที่ 30 x 50 เซนติเมตร มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 44.00 ต้น ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 87.00 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.43 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 6.20 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล 10 ตัว และเพลี้ยกระโดดหลังขาว 7 ตัว พบแมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ มวนเขียว 4 ตัว ตัวงักกระดก 2 ตัว และแมงมุมขาสั้น 1 ตัว สำหรับการใส่สวิงโฉบแมลงในนาข้าว พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 56 ตัว เพลี้ยจักจั่นสีเขียว 4 ตัว และตัวงักในใบ 2 ตัว พบแมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงปอ เข้ม 6 ตัว

ภาพที่ 3 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลแม่พริก อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 4 ตำบลศรีคำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 6 ไร่ ปลูกข้าวญี่ปุ่นพันธุ์ ก.วก.2 โดยวิธีการปลูกด้วยรถปักดำ เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 20.205275 long 99.873733 สำรวจวันที่ 11 เมษายน 2566 เวลา 17.23 น. ท้องฟ้าหลัง อากาศเย็น มีหมอกควัน ข้าวอยู่ในระยะออกรวง (ภาพที่ 4) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ดี

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจต้นข้าวในนา 20 จุด มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 14.00 ต้นต่อกอ ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 96.00 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 2.50 ไม่มีน้ำในแปลงสำรวจ

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด ไม่พบแมลงศัตรูข้าว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวเต่าสีส้ม 3 ตัว และแมงมุมขาสั้น 1 ตัว สำหรับการใช้สวิงโฉบแมลงในนาข้าว ไม่สามารถใช้สวิงโฉบได้ เนื่องจากข้าวอยู่ในระยะออกรวง

ภาพที่ 4 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าว ในแปลงสำรวจตำบลศรีคำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 5 ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 5 ไร่ ปลูกข้าวญี่ปุ่นพันธุ์ ก.วก.2 โดยวิธีการปลูกด้วยรถปักดำ เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.945893 long 99.958841 สำรวจวันที่ 10 เมษายน 2566 เวลา 14.26 น. อากาศร้อน มีลมพัด ข้าวอยู่ในระยะออกรวง (ภาพที่ 5) ต้นข้าวเจริญเติบโตดี

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจต้นข้าวในนา 20 จุด มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 16.10 ต้นต่อกอ ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 106.70 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.00 ไม่มีน้ำในแปลงสำรวจ

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล 1 ตัว และเพลี้ยกระโดดหลังขาว 2 ตัว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวงักกระดก 1 ตัว และแมงมุมขาสั้น 1 ตัว สำหรับการใช้สวิงโฉบแมลงในนาข้าว ไม่สามารถใช้สวิงโฉบได้ เนื่องจากข้าวอยู่ในระยะออกรวง

ภาพที่ 5 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าว ในแปลงสำรวจ ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 6 ตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 5 ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์ พิชณุโลก 2 โดยวิธีการหว่านน้ำตม เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 20.308012 long 99.987497 สำรวจวันที่ 11 เมษายน 2566 เวลา 14.38 น. ท้องฟ้ามีโปร่ง อากาศร้อน ข้าวอยู่ในระยะแตกกอ (ภาพที่6) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ปานกลาง พบวัชพืช เช่น ตาลปัตรฤๅษี ผักบุ้ง ขาเขียด เทียนนา และกกชนิดต่าง ๆ กระจายทั้งในและนอกแปลงนาเป็นจำนวนมาก

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจจำนวนต้นข้าวในพื้นที่ 30 x 50 เซนติเมตร มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 40.50 ต้น ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 55.70 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ย 2.35 แปลงสำรวจไม่มีน้ำ

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยจักจั่นสีเขียว 7 ตัว เพลี้ยจักจั่นปีกลายหยัก 3 ตัว และเพลี้ยจักจั่นขาวใหญ่ 4 ตัว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวงเต่าสีส้ม 2 ตัว ตัวงันกระดก 2 ตัว แมลงปอบ้าน 1 ตัว และแมงมุมขาสั้น 1 ตัว สำหรับการใช้อีโบลแมลงในนาข้าวพบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยจักจั่นสีเขียว 206 ตัว เพลี้ยจักจั่นขาวใหญ่ 10 ตัว ตัวงันใบ 2 ตัว และตัวกแตนข้าวเล็ก 1 ตัว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวงเต่าสีส้ม 14 ตัว และแมงมุมใยกลม 1 ตัว

ภาพที่ 6 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าว ในแปลงสำรวจตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 7 ตำบลดอยลาน อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 4 ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์ กข65 โดยวิธีการหว่านน้ำตาม เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.650955 long 99.931723 สำรวจวันที่ 10 เมษายน 2566 เวลา 15.30 น. อากาศร้อน มีลมพัด ข้าวอยู่ในระยะแตกกอ (ภาพที่ 7) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ปานกลาง

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจจำนวนต้นข้าวในพื้นที่ 30 x 50 เซนติเมตร มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 34.25 ต้น ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 67.95 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.00 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 5.20 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล 3 ตัว เพลี้ยกระโดดหลังขาว 28 ตัว เพลี้ยจักจั่นปีกลายหยัก 1 ตัว และผีเสื้อหนอนกอข้าว 3 ตัว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ มวนเขียวคูดไข่ 20 ตัว ตัวง่าสีส้ม 1 ตัว ตัวง่ากระดูก 1 ตัว และแมงมุมขาสั้น 1 ตัว สำหรับการใช้สวิงโฉบแมลงในนาข้าว พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 6 ตัว และเพลี้ยจักจั่นสีเขียว 10 ตัว พบแมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวง่าสีส้ม 18 ตัว แมลงปอเข็ม 6 ตัว และแมงมุมขาสั้น 8 ตัว

ภาพที่ 7 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลดอยลาน
อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 8 ตำบลบ้านด้าย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 7 ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์ กข-แม่โจ้ 2 โดยวิธีการปักดำด้วยรถปักดำ เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 20.320556 long 99.929049 สำรวจวันที่ 11 เมษายน 2566 เวลา 15.22 น. อากาศร้อน มีหมอกควัน ข้าวอยู่ในระยะแตกกอ (ภาพที่ 8) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ปานกลาง พบวัชพืชในแปลงนา ได้แก่ หนวดปลาชุก เทียนนา ตารปัตรฤๅษี และกกชนิดต่าง ๆ กระจายทั้งในและทั่วแปลงนาจำนวนมาก

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจต้นข้าวในนา 20 จุด มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 19.25 ต้นต่อกอ ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 64.50 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.50 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 3.00 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 79 ตัว พบแมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวงเต่าสีส้ม 3 ตัว สำหรับการใช้อินทรีย์ชีวภาพในนาข้าว พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว 21 ตัว เพลี้ยจักจั่นสีเขียว 60 ตัว และเพลี้ยจักจั่นขาวใหญ่ 6 ตัว พบแมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ตัวงเต่าสีส้ม 8 ตัว

ภาพที่ 8 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลบ้านด้าย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 9 ตำบลสถาน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจพื้นที่ปลูกข้าว 1 ไร่ 2 งาน ปลูกข้าวพันธุ์ สันป่าตอง 1 โดยวิธีการหว่านน้ำตม เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 20.181379 long 100.385512 สำรวจวันที่ 11 เมษายน 2566 เวลา 11.03 น. อากาศร้อน มีลมพัด ข้าวอยู่ในระยะกล้า (ภาพที่ 9) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ปานกลาง

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจจำนวนต้นข้าวในพื้นที่ 30 x 50 เซนติเมตร มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 29.75 ต้น ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 24.32 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 2.50 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 1.00 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด ไม่พบแมลงศัตรูข้าวและแมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ สำหรับการใส่สวิงโอบแมลงในนาข้าว พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยจักจั่นสีเขียว 2 ตัว และแมลงสิง 1 ตัว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงปอเข็ม 3 ตัว และแมงมุมขาว 1 ตัว

ภาพที่ 9 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลสถาน
อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

จุดที่ 10 แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าวศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย อ.พาน จ.เชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 1 ไร่ 1 งาน ปลูกข้าวพันธุ์ สันป่าตอง 1 โดยวิธีการหว่านน้ำตม เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัด lat 19.5311010 long 99.740671 สำรวจวันที่ 12 เมษายน 2566 เวลา 09.40 น. อากาศร้อน มีลมพัด ข้าวอยู่ในระยะแตกกอ (ภาพที่ 9) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ปานกลาง

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจจำนวนต้นข้าวในพื้นที่ 30 x 50 เซนติเมตร มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 35.50 ต้น ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 42.73 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 3.00 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 5.67 เซนติเมตร

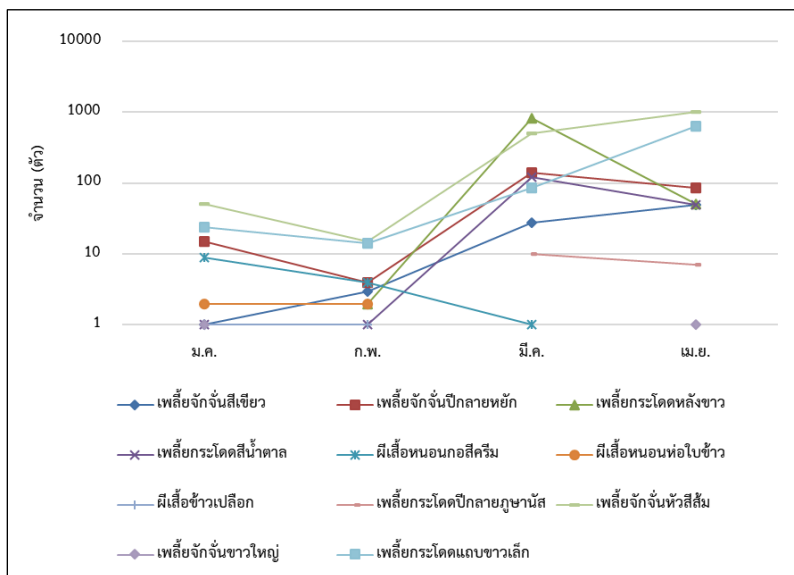
โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล 12 ตัว และเพลี้ยกระโดดหลังขาว 160 พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ มวนเขียวดุดไข่ 6 ตัว ตัวงักกระดก 4 ตัว และแมงมุมขาสั้น 10 ตัว สำหรับการใส่สวิงโอบแมลงในนาข้าว พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล 17 ตัว เพลี้ยกระโดดหลังขาว 26 ตัว เพลี้ยจักจั่นสีเขียว 46 ตัว เพลี้ยจักจั่นขาวใหญ่ 10 ตัว เพลี้ยจักจั่นหัวสีส้ม 38 ตัว เพลี้ยกระโดดปีกลายภูษานัส 3 ตัว ตัวงักกินใบ 5 ตัว และด้งแตนข้าวเล็ก 1 ตัว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ มวนเขียวดุดไข่ 10 ตัว ตัวงักสีส้ม 4 ตัว แมงมุมขาสั้น 10 ตัว และแมงมุมขาขาว 5 ตัว

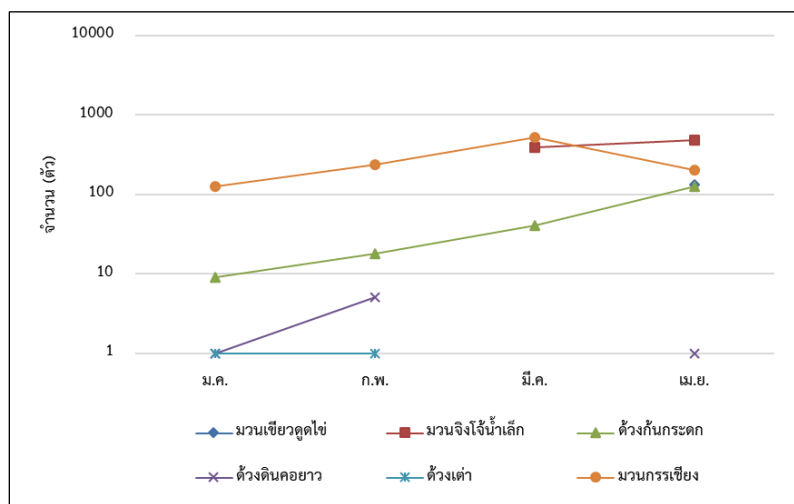

ภาพที่ 10 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

กับดักแสงไฟ : การตรวฉับแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติจากกับดักแสงไฟ (Light trap) ที่ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย เป็ดหลอดไฟเวลา 18.00 - 22.00 น. ทุกวัน ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 18 เมษายน 2566 พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยจักจั่นหัวสีส้ม มากที่สุด เมื่อเทียบกับแมลงศัตรูข้าวชนิดอื่น ๆ รองลงมา คือ เพลี้ยกระโดดหลังขาว และเพลี้ยกระโดดแถบขาวเล็ก (ภาพที่ 11) แมลงศัตรูธรรมชาติที่พบเป็นจำนวนมาก ได้แก่ มวนกรรเชียง รองลงมา คือ มวนจิงโจ้น้ำเล็ก และด้วงก้นกระดก (ภาพที่ 12)

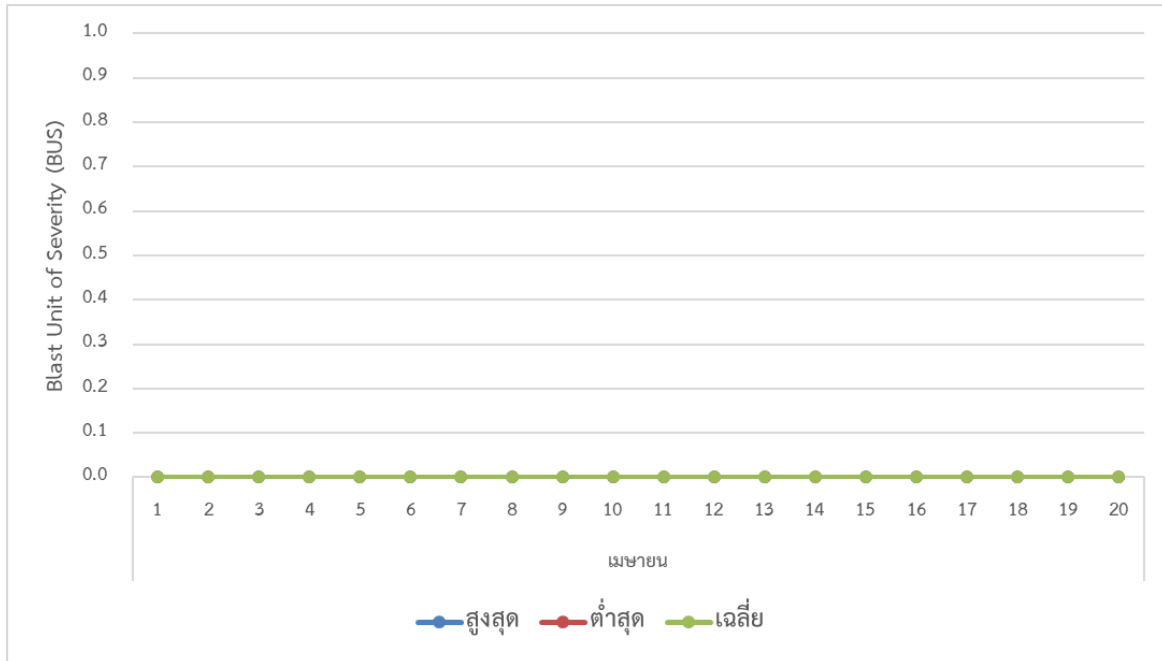

ภาพที่ 11 แผนภาพแสดงจำนวนแมลงศัตรูข้าวจากกับดักแสงไฟ ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 18 เมษายน 2566 ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

ภาพที่ 12 แผนภาพแสดงจำนวนแมลงศัตรูธรรมชาติจากกับดักแสงไฟ ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 18 เมษายน 2566 ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

Blast Unit of Severity (BUS): ค่าดัชนีที่บอกถึงความเหมาะสม หรือความเสี่ยงในการเกิดโรคไหม้ของข้าว ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ค่าอุณหภูมิความชื้นสัมพัทธ์ และช่วงเวลาน้ำค้างของแต่ละวัน ข้อมูลค่า BUS ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 - 20 เมษายน 2566 ไม่พบเกินค่าวิกฤต 2.25 (ภาพที่ 13)

ภาพที่ 13 ค่าความเสี่ยงของอากาศต่อการเกิดโรคไหม้ (BUS) ที่วิเคราะห์ได้ระหว่างวันที่ 1 – 20 เมษายน 2566 ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย